

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütőtűzőkön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, felévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frt-ért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Gazdáink helyzete a 6.20—6.50 forintos buza árak mellett.

K-Vásárhely, 1895. aug. hó.

(Végo.)

És most visszatérve a felvetett kérdés megoldásához, lássuk, mennyibe kerül a gazdának egy m. mázsa buza előállítása? Felelet: a nagybirtokosnak 4, a középbirtokosnak 3, a kisbirtokosnak 2 forintba kerül egy m. mázsa buza termelése.

De lássuk a számadatokat:

Tarlóhántás, vetőszántás, fogasolás, hengerezés, sorosvetés katasztrálási holdankint	6 frt — kr.
Vetőmag géppel 90 klgr. 6.40	5 frt 50 kr.
Állami, megyei, községi adó	2 frt 75 kr.
Trágyázás 6 évi forgó szerint előveteményhez	6 frt — kr.
Aratás kaszával	2 frt — kr.
Kéve kötés, minden kereszt 2 és fél kr.	— frt 45 kr.
Keresztberakás	— frt 18 kr.
Kéve szekérre rakás	— frt 18 kr.
Kazalba rakás	— frt 18 kr.
Tarló geroblyózás (lóval)	— frt 12 kr.
Cséplés idegen géppel	2 frt — kr.
Napszám a képhez	1 frt 20 kr.
Raktározás, piacra szállítás	— frt 50 kr.
Jég elleni biztosítás	— frt 35 kr.
Tiszti fizetés egy hold után	1 frt — kr.
Csak is a buzát terhelő igazs, erő, eszközök beszerzési tőkájének évi kamatja	1 frt 20 Kr.

Adminisztráció egy hold után — frt 20 kr.
Forgó tőke kamatja 2 frt 19 kr.

Összes kiadás 1 hold után 32 frt — kr.
S minthogy az átlagos évi termés, mint fent láttuk, 8.3 m. mázsa. Kerül tehát egy métermázsa buza a termelőnek $\frac{32}{8.30} = 3$ frt 86 krba.

És itt minden tétel pontosan, de bővön is van komputálva úgy, hogy ha egy 1200—1500 holdas birtokon, a gazda ilyen áron egy m. mázsa buzát előállítani nem tud, akkor bizton el lehet mondani róla, hogy teljességgel nem ért a gazdálkodáshoz.

És mennyi egy kat. hold jövedelme? Hát a 78 kilós buza ára ez időszereint 6 frt 30 lévén, 8.30 m. mázsa után lesz = 52 frt 29 kr; és 15 m. mázsa buza szalma a 0.50 frt kiad. = 7 frt 50 kr, tehát összesen az egy hold brutto bevétel = 59.79 frt. Ezt elosztva 8.30-al, esik minden mázsára 7 frt 20 kr. Ebből a költséget leszámítva, leend 7.20—3.86 = 3 frt 34 kr tiszta haszon minden m. mázsa buzától.

Hanem a kisebb birtokos esetében a felsorolt kiadási tételekből több eszik, mert maga a gazda s családja is személyesen részt vesznek némi könnyebb mező munkálatokban, tisztíti személyzetét, adminisztrációra sines költsége úgy, hogy a kiadás semmi esetben sem haladja túl a 3 forintot. Még ennél is kevesebbet költ a kis gazda, ki maga műveli a földjét. Ennek 2 forintba sem kerül egy m. mázsa buza, vagy rozs, tehát minden mázsán 7.20—2.00 = 5 frt 20 kr nyer. Hol van, még egyszer kérdem, ennél nagyobb nyereséget biztosító iparág vagy üzlet? Ne tessék tehát zúgolódni az alacsony árak miatt. Ha baj van, annak oka egyébben keresendő, nem a 6 forintos buza árában. Mikor például egy 100 holdas birtokon 5—6 ezer takarékpénztári 20 perzentos adósság nehezedik, ott 12 forintos bu-

za-árak sem elegendők, hogy gyökeresen segítsenek a gazda állapotán. Amde, mondják, nem minden évben terem egy holdon 8—8.30 m. mázsa buza. De igen, mert ennyi az átlag 7 éven át. Az előző látó gazda a jó évek terméséből félreteszi a felesleget, hogy bekövetkezhessen gyengébb esztendő hiányát pótolja. A természetet megcsalni nem lehet, egyszeri trágyázás mellett hatos forgóban nem lehet két nagy termést remélni ugyanazon gabonaféléből.

A buza tehát holdanként átlag 8.30 m. mázsával fizet, de ebből eladásra csak 7-et kell számítani, sőt, a hol a eselődésig természetben kapja a fizetés egyrészét, ott 6.75 mázsánál többet nem lehet a piacra vinni. A vetőmag és a házi szükséglet levonása után körülbelül ennyi az, a mit értékesíthetünk. E szerint egy kat. hold tiszta jövedelme leend: $6.75 \times 3.34 = 22$ frt 55 kr.

Ez a számítás megfelel a rozs, zab, tengeri termésre alkalmazva is a tényleges állapotnak, mert ezeknél a termés nagyobb hozama pótolja az árkülönbséget. Arra azonban el kell a gazdának készülnie, hogy őszi s tavaszi vetések nem minden évben válnak be egyformán s nagyon ritka eset hogy nagy buza terméssel, nagy zab vagy tengeri termés összetalálkozzék.

Kereskedelmi növényekre vonatkozólag, a dohányt nem is említve, igen jól beletalálják magukat a forgóban a repeze, kender, len és a ezukkorrépa is. Hanem a termés hozama ezeknél, az időjárás változásai szerint, sokkal nagyobb ingadozásnak van kitéve, mint a buzáé s más gabonaféléké. Erdélyben a repezével tett kísérletek főleg a Székelyföldön nem voltak kielégítőek. A kender sem nagyon alkalmazkodik az erdélyi éghajlathoz de, mégis ad-

TÁRGZA.

Emlékezés Gábor Áronról.

— Felolvasás, a Bereczkben 1895. aug. 20-án tartott estélyen. —

(Végo.)

A mozgalmas idők hulláma kiesapott hazánk határára, Bereczkre is. Gábor Áron 1847 végén tért vissza Romániából több hónapi időzészéről, hova öt súlyos betegsége következtében beállott agyántalmi miatt kellett vala beszállítani. Üdülésében, úgy látszik, a már-már tűnedező szabadságnak hajnala volt leghatásosabb, mely egészségét is visszaadta. Mire hazajött, a nagy áramlatok már jóval túlélték születésüket. A nemzet úgy szólva már talpig fegyverben állott, hogy a hatalommal szemben felvegye a harezot szabadságának kivívására. Sokáig küzdött egymagára és győzött, míg ellenfele segítségül nem nyert egy másik hatalmat, melynek a „Szabadság” ép oly réme most is, mint volt akkor a miénknek. Itt a magyar-székely természetes követelményeit, ott a lengyel ohajtást kellett már kezdetben megfojtani. Ezért szövetségük a két nagyhatalom a magyar ellen, mintegy 130 millió, 7—8 millió ellen. S a győzelem még is sokáig kétes maradt, mi csak a magyar-székely fűj szívósságának, kitartásának s némi leleményességének köszönhető.

A beállott küzdelmek változó szerencséjében szomorú napra virradt fel Erdély 1848 nov. 23-án. Kolozsvár elostével ugyanis a szepeni General-Commandó önkényének csaknem egészen kiszolgáltatott. A székelység Beszterezétől Brassóig szá-

mitva egyenes vonalban zárattott el az ellenséges táborok által s hagyattott magára. Puchner proklamációját a vármegyék már javarészt letárgyalták, ami csaknem kivétel nélkül a General-Commandó iránti kötelességgel végződött. Következett a sor Háromszékre. Leghevesebben Kézdivásárhely polgárai szorgalmazták a nép-gyűlés tartását, hogy majd onnan válaszoljanak Puchner proklamációjára.

Gábor Áron, ugy látszik, az agyagfalvi gyűlés óta (okt. 18.) már valami különös számításból keresett alkalmazást a közeli vasöntődékben s tetőtősb kovács-műhelyekben. Titokban már öntött is volt két hat fontos ágyút a fülel hámozott, melyeknek már a felszereléssel foglalkozott egyik sepi-szentgyörgyi kovács-műhelyben azon idő tájékán, mikor is éppen ott a szék- és nép-gyűlés vala tartandó. Így történt meg, hogy november 28-án bejutva a székgyűlés nagytermébe, önként ajánlkozék, hogy megbízatás esetén Turózi kollegájával fog gondoskodni ágyúkról s Háromszék fölyeheti az ön védelmi harezot. Olyan volt a helyzet, már magában az ajánlkozó igénytelenségében is, hogy szinte általánosán kinevették. Csak Berde Mózes kormánybiztos nem nevetett, ki maga is székely-katonai nemzetségi volt, hanem szívében küzdött a remény és kétségbeesés között. Berde szíve-lelke küzdelmét elosztatta a nép éljenzése, melylyel Gábor Áront illette. Gábor Áron mindjárt azon a napon bemutatva a már csaknem felszerelt, de még esiszolatlan ágyukat, azt az utasítást nyerte a kormány-biztostól, hogy a fülel és magyar-hermányi vasöntők biztosan rendelkezésére állanak.

Ezek a tények határtalan lelkesültséget keltettek nem csak megyénkben, hanem az egész Erdélyben; mert már Bécsnek is könnyebb volt a tü-

zérsegi telepek felállítására és szervezése. Vármegyénk pedig azonnal gondoskodott tüzérsegi telepekről. Ilyenek voltak Kézdivásárhelyen előbb Turózi Mózes részöntődéjében, majd a jelenlegi törvényszék és kórházi-épületek helyiségeiben Gábor Áron felügyelete és vezetése alatt.

S mindez nem vala nehéz az ágyuhősnek, mert már Bécsben a „Bombardement”-iskolában szerzett ismeretel, tagadhatatlan lángesze s a nemzet áldozatkészsége megfelelőképpen állottak rendelkezésére.

Az első ágyukat már kezdetleges felszerelésükben mindjárt gyakorlatilag is alkalmazták. Hidvégnél november utolsó napjaiban bereczki Vátny hadnagy vezénylete alatt, éppen a bereczki század tüzérel. Ugyanis a Küküllő és Fogaras vidéki oláhok Háromszéket is, hol ekkor még rendes katona-ság nem volt, mert a székely nemzetőrség Szent-Tamás alatt táborozott, meg akarták támadni, hogy kirabolhassák, fölégethessék; s mintegy 3000 főnyi horda felongott Földvár alatt. Hidvégnél szándékozván áttérni . . . egy gondolat . . . 300 puskás 2 ágyúval Hidvégnél termelt s az oláhokat, kik a háromszéki ágyúkról még csak nem is álmodtak, oly rohamosan üzték vissza, hogy 500—600 halott hátrahagyásával menekülhettek meg. Ez a rögtönzés mentette meg Háromszéket a rablások, gyilkosságok és gyújtogatásoktól.

Majd Brassónál, majd Köpecznél üzték vissza az ellent az időközben szervezett csapatok, míg a rendes honvédség megérkezett. A Rika, Magyaros és Nyergesztető sokat tudnának beszélni a székely fegyverek dicsőségéről s arról a hazafias lelkesültségről, mely a magyart elöltötte . . .

Mulatságosnak, de annál jellemzőbbnek talál-

hat kielégítő jövedelmet a termelőnek két feltétel mellett: Először ha, olyan helyen termelik, hol legalább 2 méter magasra felnőhet a törzs; másodsor, ha a közelben egy kórós kender beváltó intézet létezik. Ilyen feltétel mellett a kender tiszta jövedelme Erdélyben is minden hold után hozhat 30 frtot a termelőnek. A Székelyföldön a kender magassága nem éri el az 1 m. 80-t, s holdanként nem ad többet 22—25 m. mázsá kóróskendernél. A len Erdélyben szépen diszlik, de inkább csak a szász földön termelik igen kis területeken. A czukorrépa-termelés nagyobb mérvet csak azóta öltött, hogy czukor gyárak léteznek, hanem a tiszta haszon, a mint alább ki lesz mutatva, nem sokkal haladja túl a búzáét, noha tiszte több utánjárás s forgótoke kívántatik a műveléséhez.

A czukorrépa hozama átlag 120 m. mázsá, ritkán éri el a termés a 150 m. mázsát egy hold után. A gyárak a beváltáskor ebből is leutnok 5 százalékot úgy, hogy marad felszámítandó 114 m. mázsá. A termelési költség pedig k. holdankint a következő:

Gőzgéppel mélyen szántás	7 frt — kr.
Fogatolás, hengerezés	3 frt 50 kr.
Trágyázás előveteményhez 200 m. m. á 20 kr. — 40 frt, melyből a repára mint nagygényű növényre esik 30%	12 frt — kr.
Trágya kihordás, teregetés 9 frt p. 30%	2 frt — kr.
15 kilgr. vetőmag per 20 kr.	3 frt 70 kr.
Sorvetés	— frt 50 kr.
5 saraboló napszám p. 30 kr.	1 frt 50 kr.
12 ritkító	3 frt 60 kr.
10 kapás	4 frt 50 kr.
Bogárszedés	1 frt 20 kr.
2 napszám gyomláláért p. 40 kr. —	— frt 80 kr.
Lóvali kapálás	— frt 50 kr.
Szedés 120 m. m. á 7 kr.	8 frt 40 kr.
Szállítás reparakodással, 3 fogat és segítő napszám	8 frt 10 kr.
Megyei, állami s községi adók s költségek	6 frt 30 kr.
Forgó toke kamatja	1 frt 88 kr.
Csak a repát terhelő berendezési költségek kamatja (igások, eszközök) fentartási s adminisztráció költség	10 frt 24 kr.
Kiadás 1 holdra	15 frt 72 kr.

Bevétel 114 frt p. 80 kr. — 91 frt 20 kr.
100 m. m. repafejé 50 kr. — 5 frt — kr.
25 m. m. repahull. p. 15 kr. — 3 frt 75 kr.
99 frt 95 kr.

Tiszta haszon: 24 frt 23 kr.
99 frt 95 kr.

Hát bizony, a tiszta haszon nem sokkal több a repatermelésnél sem, mint a búzáé. Ezenkívül a répa nagyon kiszorolja a talajt s mély szántást igényel. Igaz ugyan, hogy itt is a költségeket bőven számítottuk, úgy t. i. a hogy nagy uradalmakban előfordul, tehát a kisebb birtokon sok tételt meg lehet kimélni vagy kevesebbre redukálni. Annyi azonban bizonyos, hogy 120 m. mázsá termés mellett a gazda, a jelenlegi árak szerint, többet 30 frtnál ki nem vesz holdjából. Hanem hát ez is szép jövedelem, csak volna sok ilyen!

Egyszóval, akármilyen oldalról tekintjük a magyar gazdák állapotát, azt a folyó gabonárák miatt válságosnak éppen nem mondhatjuk s nagy hálátlaniságot követünk el az anyaföld iránt, mikor agrárius ezég alatt politikai czélok elérésére akarjuk jó hírnevét kiaknázni, kisebbiteni. Jó hírnevét igen is, mert a föld ára az egész országban növekedőben van, azt a földterületet, melyet ezelőtt 12—15 évvel 150 frton meg lehetett vásárolni, ez idő szerint 300—350 frton is alig lehet megszerezni. Mit jelent ez? azt jelenti, hogy a föld egy értelmesgazda kezében, aki a tagosítás előnyeit érti s ki tudja használni, háromszor több hasznot hoz most, mint a tagosítás előtt, egyebet nem jelenthet. A tagosítás csak a kisbirtokosoknak volt hátrányára, amennyiben némely képzelet birtoklasi jogtól, tarlón s kaszálónkon legeltetéstől elestek, de azért nem lehet őket felténi gazdaságilag, mert tényleg a tagosítás után jobban prosperálnak, mint a régi nemesség kisebb gazdái, kivéve azokat, kik nagy uradalnak közébe ékelve vannak, vagy azokat, kit a könnyűszerrel felvett takarékpénztári kölcsön s egyéb adósság a hinábra vezetett. A gazda, aki pusztul, nem az olesó buza ár miatt pusztul, hanem a könnyelmű, rossz gazdálkodás következtében.

Z. Bodola Lajos.

A hét története.

László főherceg balesete. Az ifjú főherceget könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte legutóbbi vadászata alkalmával, a mi-

nek bizony senki más nem volt az okozója, csak a főherceg maga. Egy társas-vadászat alkalmával egy hatalmasan kifejlett vadmaeskat sebesített meg fegyvere egyik esővével; a vadmaeska nem esett el, csak ártalmatlanná lett s a sűrű bozót között menekülni akart. A főherceg nem akarván elszalasztani zsákmányát, utána iramodott s midőn a sebesült maeskat beérte: két közre fogva a fegyver esővét úgy sújtott annak ágyával a maeskára. Azonban valószínűleg az ütődéstől a fegyverben marad másik töltény elsült s a golyó a főherceg ezombján keresztül furólott. Még ez sem volt elég, hanem, midőn a főherceg a sebesüléstől felájultan a földre zuhant: a kabátja zsebében levő tartaléktöltény is elsült s a főhercegen nagyobb égési sebeket okozott.

Sándor szerb királyt egy tengéri fürdőzése alkalmával egy hatalmas hullám szinte mag alá temette. Biarritzben, hol Sándor király jelenleg tartózkodik, egy uszómester kíséretében a tengerre ment fürödni s egy nagy hullám az uszómesterrel együtt magával ragadta. Az uszómester a tengerbe fult s Sándor király szerencsésen megmenekült, mit esakis férfias hőgvérének köszönhet, s annak, hogy nagyon jó uszó.

Püspöki konferenciák. A püspökök a hetet konferenciázással töltötték s próbálgatták erejüket, hogy az árral szemben miként sikerülne uszniok? A püspökök, apostoli kötelességeikhez híven, a legnagyobb aggodalommal látják az egyházpolitikai alakulásokat. A pápa ő szentségének egyenes ohajára két körlevél fog kibocsáttatni: egyik magyar nyelven a hívekhez, melyben a püspöki kar utólag óvást emel a törvények ellen és felhívja a híveket, hogy az egyházi házasság szentségi jellegét a polgári szerződés fölött tisztelve, hassanak oda, hogy az egyház tanítása a törvényhozásban is kifejezést nyerjen. A második körlevél latin nyelven részletes utasításokat ad a papságnak: először a házasság; másodsor az anyakönyvek; harmadsor a gyermekek vallásának megővése és biztosítása tárgyában. Reviviscant in pace!

Ostromállapot a Vatikánban. A pápa ő szentsége, tekintettel a szeptember 20-iki nemzeti ünnepre várható esetleges tüntetésekre, a Vatikánban három napra elrendelte az ostromállapotot. A hivatalnokokat utasították, hogy három napra lássák el magukat élelmi szerekkel. A Vatikán kapuit, egynek kivételével, melyet erős svájciárda fog őrizni, az ünnepségek tartamára bezárják.

lom, hogy elmondják valamit a szászhermáni útközetről, mely talán a fent említetteket megelőzőleg történt. A rendezett háromszéki honvéd csapatok három szakaszban Dobay, Zsombori és Nagy Imre ezredek vezérlete alatt nyomultak Brassó felé. Hermánál az osztrákokkal útközetre került a dolog. A hogy megszólaltak az osztrák ágyúk, az első székely csapat igen nagy része azonnal a földre hasalt. De a mint Gábor Áron új ágyúi öblös torkukat köszörülni kezdték, a legények így biztatták egymást: „Kelj fel hál! teregettet, a miénk nagyobb szót”. S erre következett egy roham, mely elől a német eszeveszett futásban keresett menedéket.

Időközben, minden téren kifejtve lángbuzgalmát, Gábor Áron valóban megérdemelt kitüntetéssel honvéd tűzérőnaggyá lett. Fölzaporodott ágyúinak bömbölésétől csaknem egész Erdély visszhangzott, hirdette a székely-faj értelmiségét, leleményességét és életerejét. De mint a felkelő napnak is le kell áldoznia, úgy a magyar szabadság hőseinek is el kellett vérezni, hol dicsőséges halállal, hol bujdosással.

1849. június végső napjaiban a honvéd tábor Kézdivásárhelyről Eresztevény felé tartott. Gábor Áron is kísérte tűzérelve és ágyúival. Hősünk talán éppen utolsó diadalutján volt. Eresztevényről a legénység szétoszlott éjjeli elhelyezkedésre. Gábor Áron egyik tűzérőnaggyával az est szürkületében hadiszemlét tartott a nyugvó tábor fölött.

Visszatérőben az ágyúk előtti szabad téren, egyik löporos-székér közelében egy székely fuvarost pillantott meg, ki hátán hosszú ostorral, kurtaszáru pipájából bodri füstöt eregetve, szemlélgette, amit maga körül látott. Gábor Áron hozzá lovagol s megszólítja:

— Jó estét atyafi!
— Ad'ón Isten az Uraknak es.
— Hát kee hova való?
— Csak ide szomszéd falusi.
— Van-e felesége?
— Van hál' Istennek feleségem, négy gyermekem.

— Adjá csak azt az ostort!

Az atyafi kissé csodálkozva odanyújtja. Ekkor Gábor Áron kétrét fogja a súlyos ostort; első csapásra kirepül a kalap az atyafi fejéből, azután moszszé ugrik a pipa s mikor lehajol, hogy sebtiben holmiját összeszedje, hátára és hátuljára kapott még néhány ütést eme szavak kíséretében: „Hát kend, forgós teremtetted! itt pipázik a puskaporoszekerek mellett; ha egy szikra belekap, a hányan vagyunk mind Pilátushoz megyünk vasesorára; sohasé látja a feleségét és négy gyermekét. Eltakarodjék innen, mert főbe lövötem!” Ilyen volt a tűzérőnaggy rögtön ítélőszéke.

Julius 2-ára Kőkösig haladtak. A hid védelménél történt délelőtt 11 órakor a tűzérőnaggy hősi halála. Egy muszka ágyugolyó bal vállon találta, mikor ép egy ellenséges ágyút ügyes czélzásával megsemmisítve a hid végére ugratott volna föl. A gyászoló bajtársak elvesztvén az útközvetet, nagy halottjukat Eresztevényig hozták vissza és ott hantolták el, hol ma, hála a magyarok Istenének! tisztességes jel őrzi dicső emlékét. Cak az fáj még, hogy szülőföldjén most is jeltelen emléke.

Vele együtt elveszett Háromszék. Hiszen az ezutáni küzdelem csak a létért volt. Majd általános menekülés és fegyverletétel következett. A székely ágyuhős remek alkotásai augusztus 13-án Zsibónál tétlenül elhagyatva heverték. A magyar szabadság

geniusa elbukott az egyesült orosz-osztrák csapatok előtt.

De hagyjuk ezt! . . . A mult a történelemé. Miénk csak az emlékezet, melyből mindannyiszor üdvös tanulságot s kitartó erőt kell merítenünk.

Mily szerencsés Bereczk, hogy szabadságharcunk kiváló nagy alakjai közé számíthatja saját szülőföldjét is, kinek dicső szelleme lengi át talán a család minden tagját. Hiszen közelünk ma is nagy elismerésre méltó, szorgalmas, munkás kezeket, lelkes honfiakat tisztel bennök.

Kegyelettel és jó emlékekkel adózzunk hát mi is Gábor Áron emlékének! Legyen az ő emléke itt, szülőföldjén általános és örökké tartó, hogy minket is dicső, hazafias szelleme lengjen körül, hogy minden bereczki azzal a tudattal tanítsa gyermekét, mint az öreg Gábor István: Szabad szellemet s életrevalóságot biztosítani az élet bármely viszontagságai közepett!

Tagadhatatlan szükségünk van e kettős tulajdonságra, mert ma ezeken kívül mit sem vihetünk a haza oltárára, mert hőseink emlékét sem tisztelhetjük különben, akik szabad hazánkért éltek és haltak!

Felolvasta 1895. aug. 20-án

Nagy Antal
róm. kath. s-lelkész.

Szedán-ünnep. Egész Németország örömmámorban ünnepelte meg a szedáni csata huszonöt éves fordulóját. Az ünneplők élén maga Vilmos császár állott, a ki, miután a jubileumi ünnepekre érkezett fejedelmi vendégeit fogadta, díszszemlét tartott a tempelhofi mezőn, sok ezer alattvalójának lelkesedése mellett. Ez ünnepségeknek valószínűleg a franciák örültek legkevésbé.

Érdekes jubileumot ült a napokban Blau Menyhért, pécsi polgár, ki rangjára és polgári állására nézve a „tolvaj” névre tart igényt. Ezen nevezetes urat a napokban lopás miatt ötvenedikszor tartóztatták le. Ez alkalommal tisztelő pályatársai gyűjtést indítottak maguk közt, hogy kiszabadulásakor valami érdekes ajándékkal lephessék meg. Az ajándék valószínűleg egy művésziesen kiállított tolvajkules lesz.

S ezek után még mondja valaki, hogy nem élünk a legmagasabb jubileumok korszakában!

Tanügy.

A tanítótestületi élet ujjaszervezése.

K.-Vásárhely, 1895. aug. 15.

(Folytatás és vége.)

A tanítótestület maga is vezessen anyakönyvet tagjairól és azok munkásságát első sorban ő méltányolja.

A kiváló szorgalmu, munkás, rendszerető ügy, az iskolában mint irodalomban kiváló jártasságot, a társadalomban tappintatot, megnyerő modort, kartársaival szemben valódi szeretetet és jószágot tanúsító kartársak névsorát minden évben betérjesztendő a kir. tanfelügyelőséghez. Az ily egyénekből nevezné ki az állam rendes és igazgató tanítóit, segéd tanfelügyelőit, esetleg központi fogalmazóit. Ez legbiztosabb protekció lenne, mert egy testület a tényekből évek sora alatt ítél és így méltatlant soha sem ajánl. Ha arra lehetne kitérni a tanítónak, hogy ily protekció mellett haladhat, kétszeres lenne a szorgalom, 4-szeres a haladás és eredmény.

Jelenben bármily vas szorgalommal munkáljon is valaki, bármily fényes eredményt érjen is el, ha környezete elismeri is, de jobb léttel jutalmazni nem

áll hatalmában. A felsőbb körök pedig mitsem tudnak róla. Ha jó hely, üres állás van, az kell valamelyik protegálnak és az érdem mellőzésével semmisül meg gyakran a legjobb tehetség és igyekezet.

Nem szabad ezt így hagyunk, mert ez nem áll érdekében a magyar államnak.

Ha azt akarjuk, hogy a hazai tanítószáz minden rétege a kívánt nyeregen álljon: akkor nem szabad megsemmisülni hagyni azon erőket, kitől a többi utmutatást és példát vehet. A magas kormány, mint a haladás vezére, mindig keresi az alkalmas egyéneket, kiknek segítségével a nagy ezült megvalósíthatja. Hogy mégis sokszor választottaiban eselődik, annak nem ő az oka.

A tanítótestületek működéséről magas miniszterium és kir. tanfelügyelőség útján vegyen tudomást, sőt folyon be annak erősítésére az által hogy a központi titkárnak évi tiszteletdíjat biztosítson a negyedéves füzet költségét részben fedezze, a gyűlésen résztvevő tagoknak az iskola fentartó által rendes napi- és fuvardíjat utalványoztasson.

A tanítók országos bizottsága szerveztessék más alapokon, mert így lelkiismeretes, kitartó munkásságuk sem hozza meg a kívánt eredményt.

Az országos bizottság összekötő kapcsolata kellene hogy legyen a hazai különböző tanítótestületek és közoktatásügyi kormány között.

Ama üdvös közszellem és közjólét, melyért a fővárosi kartársak oly elismerő kitartással küzdenek, csak úgy lesz megvalósítható, ha a központ a vidéki tanítótestületekben erősebb támaszt és több ügyszeretetet talál.

Ez úgy volna talán inkább elérhető, ha a központot tevő 30 fővárosi kartárson kívül, a hazai tanítótestületek saját maguk választmányának egy-egy tagot az országos bizottságba 3 évre. Az országos bizottság minden évben egyszer, az eddigi szokás szerint rendes gyűlést tartana, melyre a testületek által bejelentett tagokat is meghívna. Így meglenne az állandó kapcsolat a központ és testületek között. Ama fontos kérdések gyors tárgyalására nagyon is szükséges volna egy szigorú házszabály, mely megvédené az elnökséget ama kellemetlenségtől, melyet a bőbeszédű, feltűnni vágyók vagy állekoskodók — ok nélküli szóhalmazzaikkal — az ügy hátrányára, a jobb érzésűek bosszuságára elkövetni szoktak.

Hosszas lenne mindazt elmondani, mit a tanítótestületek reformálása érdekében szükségesnek

tartok. Nem is akarnék az olvasó türelmével visszaélni. Most ez alkalommal csak általánosságban akartam felszínre hozni, hogy mily sokat lehet várni a tanítótestületek reformjától.

N. K.

Ujdonságok.

— Ottlik Géza brassói áll. anyakönyvi felügyelő székhelyére érkezett és működését az anyakönyvvezetők oktatásával már legközelebb megkezdte.

— A városi tisztviselők nyugdíj intézete megyénk főispánjának intézkedése folytán a hó elsejétől kezdve megkezdte működését. Örömrökre szolgál, hogy ezen intézmény, mely tisztviselőink sorsát biztosítja — végre valahára életbe lépett.

— A kézdivásárhelyi népzenekar fúrdöröl hazatérve, f. hó 7-én, azaz vasárnap délután 4-től 6 óráig piacozon a tőzönét tart.

— Lázadás. Mult kedden reggel Zernest községében falakra kiragasztva, több iratot találtak, melyben a román nép a magyarok elleni lázadásra hivatik fel. A többiek közt ezen lázító iratban az is benne foglaltatott, hogy Rómánia csak a lázadás kezdetét várja, s mihelyt ez megvan, azonnal Magyarországra tör s az egész Erdélyt elfoglalja. A tettes pedig, a mint észrevette, hogy dolga a kir. esendőség is beavatkozott, nem várta a lázadás kezdetét, hanem bajusza és szakála leborotvtatása után — megszökött.

— Ugrás. Mult szerdán a Nagy-Borosnyó felé haladó 6312. számú vonat egyik kocsiosztályából egy utas kalapja után, melyet a szél fújt le fejéről, kiugrott. Ugrása nem volt ugyan végzetes, de a földre érkezésekor nagyobb mérvű sérüléseket szenvedett. Az illető utas nem méltatta figyelemre a vasuti kocsiosztályban levő azon hirdetést, hogy „az ablakon a fejet kidugni nem szabad”, már pedig ezen figyelmenlensége könnyen életébe kerülhetett volna.

HIRDETÉSEK.

Sz. 16233—1895.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye igazoló választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a vármegyei törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak az 1896-ik évre érvényes névjegyzéke a sepsi szent-györgyi és közdivásárhelyi m. kir. adóhivatalok hivatalos kimutatása s az egyesek részéről netalan beadandó felszólalások alapján Háromszékvármegye székházánál folyó évi szeptember hó 9. és 10-ik napjain mindig d. e. 9—12 óráig tartandó

nyilvános ülésben fog véghez vitetni.

Felkéretnek mindazok, a kik a hivatkozott törvény 26 §-a alapján adójuk kétszeres számításához igényt tarthatnak ez iránti nyilatkozatukat írásban vagy élő szóval az ülésnek tartalma alatt az igazolóválasztmány-nak jogosultságuk igazolása mellett tudomására juttatni sziveskedjenek.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1895. évi augusztus hó 29-én.

Ujjvárosy József,
igazolóválasztmányi elnök.

118. 1—2.

JÉG-ELADÁS.

Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nagyobb mennyiségű jeget szereztem be s a mai naptól kezdve jutányos áron nálam kapható.

Tisztelettel

Csiszár Pál,

vas- és fűszerkereskedő.

115?

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron

felvétetnek.

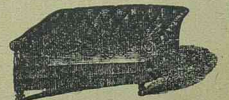
SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkálruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok faragotttömören hajlitott faszékek, és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, gyermekmekcsik és sodronyágybetetek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 forint.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Az anyakönyvvezetők részére előírt nádszékek és diványok jutányos áron kaphatók.

(111) 9—20.)

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. október 16—19-ig.

	korona	korona
1 nyeremény á	80000	= 80000
1 " "	60000	= 60000
1 " "	40000	= 40000
1 " "	30000	= 30000
1 " "	20000	= 20000
1 " "	15000	= 15000
1 " "	10000	= 10000
2 " "	8000	= 16000
8 " "	4000	= 32000
10 " "	2000	= 20000
13 " "	1000	= 13000
100 " "	400	= 40000
860 " "	200	= 172000
9000 " "	80	= 720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából

Kibocsátás 100000 sorsjegy

31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizetettek k. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történtek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000.000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. decz. 6—14-ig.

	korona	korona
1 jutalom	600000	= 600000
1 " "	400000	= 400000
1 " "	200000	= 200000
1 " "	100000	= 100000
1 " "	50000	= 50000
2 " "	20000	= 40000
2 " "	15000	= 30000
4 " "	10000	= 40000
10 " "	8000	= 80000
27 " "	6000	= 162000
100 " "	2000	= 200000
200 " "	1000	= 230000
1150 " "	200	= 200000
20000 " "	100	= 2000000
21499 nyeremény és jutalm		4332000

E 40 nyeremény közül az utoljára kisorsolt kapja a 600000 korona díjat.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ 40.— $\frac{1}{10}$ 4.— $\frac{1}{20}$ 2.— sorsjegy **korona**

A teljes (mindkét osztályra érvényes) sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ 80.— $\frac{1}{10}$ 8.— $\frac{1}{20}$ 4.— teljes sorsjegy **korona**

Valamennyi sorsjegy a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. aug. hóban.
Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Első államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy,

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

Első huzás 1895. október 16—19 Budapesten.

E szerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét.

eredeti sorsjegyek az I-ső osztály részére	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	
	40.—	20.—	8.—	4.—	2.—	korona
eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	
	80.—	40.—	16.—	8.—	4.—	korona

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihúznak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetőleg a czim igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusító, **BUDAPEST,**
Szervita-tér 3.

Check-Conto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-cím: LOTTOHEINTZE Budapest. Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.

114. 2—6.

Lottogyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállíttatnak.